

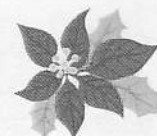
VÅLERENGA HISTORIELAG

Et organ for
Vålerenga Historielag

Mer gammelt enn nytt

Desember 2000

Årgang 3 nr. 4

Vi ønsker alle våre medlemmer
en riktig god jul og et godt nytt år!

BG 20:93-10

Foto: Bjørn Granlund

Leder'n har ordet!

Medlemmene trosset regn og høstmørke!

Etter en nærmest håpløs høst rent værmessig, nærmer vi oss slutten av årtusenets første år. Dårlig vær og høstmørke later derimot ikke til å være til hinder for god oppslutning om arrangementene våre.

Oktober begynte med litt av en overraskelse for oss som skulle stille i stand til årets fotoutstilling. Fordi vi hadde glemt å bestille bydelshuset, ble vi nødt til å finne et alternativt lokale. Heldigvis ble dette oppdaget noen dager før slik at vi fikk ordnet det. Stor takk til Eva Boretti i Vålerenga Bydelshus og sogneprest Einar Gelius som reddet oss ut av denne kinkige situasjonen.

Takket være ekstra innsats både fra styret, medlemmer og andre, fikk vi skaffet til veie ekstra skillevegger og annet utstyr slik at vi fikk til ei flott utstilling. Det ble også plass til Lailas nye "slektsforskningshjørne."

Avisene var til tross for våre pressemeldinger slett ikke overdyndet med informasjon om arrangementet vårt. Vi var derfor veldig spente på om noen ville komme når det i tillegg var et så elendig vær. Jungeltelegrafen fungerte tydeligvis bra, for oppslutninga ble overveldende. Bra var det at vi hadde så god plass. Bydelshuset hadde rett og slett blitt for lite. Faktisk var dette så vellykket at styret fant ut at vi skal takke ja til invitasjonen fra Gelius om å holde fotoutstillinga i konfirmantsalen heretter.

Høstens siste medlemsmøte samlet også nærmere 50 til tross for silregn og mørke. Selv et så spesielt tema som pilegrimsvandring lot til å fenge oss. Religionshistoriker og pilegrim Eivind Luthen sørget for at vi fikk ei flott innføring om pilegrimsvandring i gammel tid og i dag. Hans oppfordring til oss var klar: "Kom dere ut og gå, enten det er til Santiago de Compostela, eller Nidaros". Luthen lovet at de som tar seg tid til slike turer, vil få en helt spesiell opplevelse både historisk, kulturelt og naturmessig. Kontakt oss i styret hvis du vil vite mer om pilegrimsvandring.

Kalendersalget vårt er i full gang. Kalendergruppa er stolt over en informativ og flott utgave med nytt utseende. Milton Raiby og Bjørn Granlund har gjort en kjempejobb overfor bedrifter og storkunder, mens flere av oss andre har gjort det bra med salg overfor Vålerengas beboere og "tilhengere". Stor takk til alle som har stått på med produksjon og salg av 2001-kalenderen. Til de som fortsatt ikke har sikret seg praktutgaven, kontakt Bjørn Granlund eller undertegnede. Husk: Både bestemor i Danmarksgata og din utflyttede barndomskamerat på Kløfta setter pris på en slik hilsen til jul!

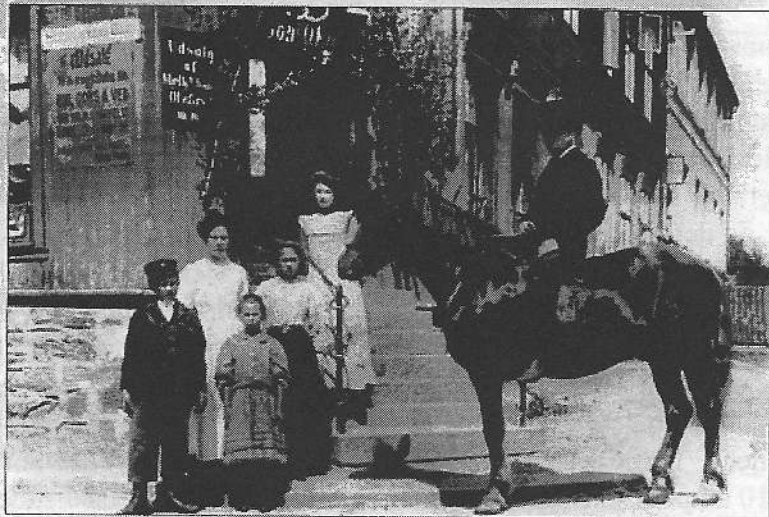
Takk også til medlemmene for god respons på det vi holder på med. Vi sees i 2001, i et nytt og spennende år i historielaget. På vegne av styret ønsker jeg dere alle god jul og godt nytt år!

Even Haugseth

Vålerenga Historielags kalender 2001

Vålerenga Historielags Kalender 2001

Historielagets kalender har etter hvert blitt veldig populær. Den blir trykket opp og solgt i flere tusen eksemplarer hvert år, både til privatpersoner og firmaer. Mange av firmaene har blitt "faste kunder" som bestiller for å sende ut til kunder, ansatte og samarbeidspartnere. Kalenderen blir også brukt som

julegaver til venner og familie.

Kalenderen i år inneholder som alle tidligere år, noen helt ukjente bilder for de fleste, andre bilder som kanskje har blitt vist på en fotoutstilling.

På forsiden av årets kalender er et bilde fra en St.Hans aften

rundt århundreskiftet i Hedmarksgata 1. Huset er pyntet med bjørkeløv, hesten er nystriglet og bakermester Johannes Olsen Eid har stilt barna sine opp til fotografering. Familien Eid drev bakeri og utsalg her sammenhengende i 90 år fra 1886 til 1976.

De to hvitkledte jentene, Borg-hild øverst og Jensine til venstre, sto i farens butikk. For Jensine ble dette den daglige arbeidsplassen i over 50 år. Mellom dem på biltet står Aagot og fremst Julius sammen med en liten slektning. På den skinnende hesten sitter Sigurd, som senere overtok farens bakeri.

(hentet fra kalenderen)

Pris for kalenderen kr 60,- pr. stk. Kan bestilles via e-post eller direkte kontakt med en av styrets medlemmer. Se bladets bakside for e-postadresse eller tlf. nummer.

Vi ønsker oss fremdeles flere bilder og historier!

Som de fleste vet, samler historielaget på bilder fra bydelen. Både hus, mennesker, dyr, gater, trær, ja – alt som har med Vålerenga å gjøre! Bildene behøver ikke være fra "tidenes morgen", alle bilder er av interesse!

Fotosamlingen begynner å bli stor og mangfoldig, men vi ønsker hele tiden nye bilder!

Dersom du har bilder fra Vålerenga, ta de med på neste medlemsmøte! Vi har utstyr tilgjengelig slik at vi kan avfotografere dem på stedet!

Og, har du en historie om bildene, er dette kjempeflott!

Har du en historie å fortelle? Bjørg Staal i "intervju-gruppa" har alltid tid til en prat! Eller, du

kan selv skrive ned historien din, og sende den til oss. Både postadressen og e-postadressen vår finner du på baksiden av bladet

Jul i Østerdalsgata

Jul i gata mi

- Wiggo Nilsson

Julaften her hjemme i gården var spesiell på mange forskjellige måter. De fleste av beboerne her var arbeidsfolk, men også revisorer, driftssjefer, ekspeditører og funksjonærer. På den tiden var sistnevnte gruppe litt "finere", og i sterk kontrast til resten av beboerne, men når det gjaldt sto alle sammen.

Julaften var en av de dagene hvor det virkelig gjaldt å stå sammen. Den dagen ble det noe varmt og trygt som seg innover leilighetene, og beboerne fikk et mildt og godt lys over ansiktene, kvinnene hadde myke kjoler, hvite forklær, tørklær over håret, og kjøkkenroser i kinn. De sto i de "blide dørene", og en herlig duft av skinkesteik og julebakst seg ut fra kjøkkenet, ut i trappa hvor de sto og småpratet med et øre til komfyren, og kanskje lurte på hva nabokona skulle servere på julaften. Samtalen i trappa var krydret med lett snadder, milde øyne og gode smil. Som for eksempel; "Hansen var så fin i den nye genseren da han gikk ned i kjelleren i sta, men det luktet litt sprit av ham".

For hvilken rolle spiller det, det er jo julaften, og **strømmen** holder. Ja, nesten alle mannfolka er i kjelleren, de passer sikringene, og ser etter så det ikke blir brann på ledningsnett. Plutselig kunne

en av kvinnene rope; "Å Gud! Jeg må helle over steika!".

Strømmen og Steika

At det kunne bli problemer med strømmen her i gården når alle skulle lage julemiddag, det var sikkert og visst, men alle var med, og det skapte et veldig sosialt og godt naboforhold. Det var 4 leiligheter i hver etasje, det vil si 16 familier i hver oppgang, for utenom port oppgangen i nr.6, der var det bare 8 familier. Leilighetene hadde kun 10 ampere sikringer, måler-tavle på kun 800 til 1600 watt med stigeledninger fra kjeller som gikk på hver side av oppgangen. Så når alle begynte å lage julemiddag, gikk det som regel galt.

Forbruket av 10 ampere-sikringene var enormt i hver husstand, for ikke å snakke om

en hel "bøtte" med sikringer på tavla i kjelleren. Samtidig som isolasjonene på det gamle ledningsnett begynte å brenne.

Derfor var kjelleren bemannet med samtlige mannfolk i oppgangen som mente de var elektrisk og brannteknisk kyndige, eller hadde dette som hobby, og det mente de fleste, så kjelleren og strømmen trengte dem.

Mens sannheten var....

Ja, her lå det en liten hvit løgn, det var bare herr Vold som var elektriker, og min far hadde spesielt gode hender for å skifte varme sikringer som måtte skiftes hvert 15. minutt. Herrene Andersen og Kolstad hadde god konjakk og Larsen hadde noen bayrerøl lagret i vedstabelen inne i boden, noe som hans kjære frue Amalie ikke ante noe om etter 25 års ekteskap – trodde han da. Så det var presserende og viktig, at

Jul i Østerdalsgata forts....

mannfolka var i kjelleren på formiddagen, og ut til tidlig kveld.

Nødvendig system

Mannfolka hadde et system for julemiddagen, for det var virkelig krise, og ofte branntilløp på det elektriske anlegget i kjelleren.

Herr Vold og min far utarbeidet en teknisk liste som ble satt opp 14 dager før jul, der skulle de som var bortreist på julaften krysse seg av, og de som skulle være hjemme krysse seg på. En uke før jul ble lista justert og slått opp i hver oppgang. Der sto det når hver enkelt husstand skulle sette steika i ovnen.

Det var anledning til å bytte tider innbyrdes, men det kunne også søkes om fast tid, hvis en husstand skulle for eksempel ha gjester til julemiddagen. Som regel ordnet kvinnene dette greit seg imellom, og jeg kan ikke huske noen krangel om steiketi-der.

Kos i kjelleren

Så i kjelleren ble det ordentlig kos, her ble det snekret juletrøtter, og de store presangene pakket inn. Det ble sagt og hugget ved for romjulen, men samtidig ble det holdt et våkent øye med sikringstavlen og ledningsnettet. Konjakken og bayerølet hadde ingen problemer med.

Det var en fin teknisk stab vi hadde i gården, noen med hvit-skjorte og sløyfe og bukseseler,

blanke sko og vest. De fleste røyka pipe med god tobakk, konjakken ble drukket i små drammeglass, eller i korken, bayern gikk rett fra flaska. Så det var ingen som syntes det var noe merkverdig at mannfolka måtte hvile litt før de spiste den etterlengtede julemiddagen.

Nå var det jul!

Min mor sa alltid, da hun tittet på min far, der han lå med et salig smil om munnen, og det sprakte godt fra ovnen med nyhugget ved, og det var varmt og lunt i leiligheten; "ja, ja, dem er gode å ha", og hun vekket han

lett.

Nå er bordet dekket til julemiddag, og det gikk bra med strømmen i år også, og så kom STEILKA på bordet. Men da gikk lyset, og far lot sikringer være sikringer, vi tente en masse stearinlys, og så var det jul i gata mi.

P.S.: Jeg glemte å si at kirkeklokene ringte julen inn, og snøen seilte lett forbi vinduet i 3. etasje, og steika smakte herlig.

**GOD JUL
HILSEN WIGGO**

Tegninger: Wiggo Nilsson

Fotoutstillingen 7 og 8 Oktober 2000

Vålerenga Historielags tradisjonelle «høstutstilling» ble nok en gang en formidabel suksess. På grunn av inntrufne omstendigheter måtte foto utstillingen flyttes fra Bydelshuset til Prestegården. Historielaget fikk låne den nyoppussede konfirmantsalen, og ved felles anstrengelser ble alt nødvendig utstyr flyttet dit.

Fotoutstillingen åpnet som fastsatt lørdag 7.10 kl. 12.00, og de første besøkende var på plass bare minutter etter. Det var satt opp anvisningsskilt rundt om på Vålerenga, og folk fant tydeligvis fram. At fotoutstillingen er populær fikk vi virkelig erfart denne helgen. Til tross for større lokaliteter enn vanlig, ble det til tider ganske trangt om plassen mellom monterne.

Historielaget har en unik fotosamling som vokser for hvert år. Vi får stadig nye og interessante bilder som kan fortelle om livet på Vålerenga. Nytt av året var det store utvalget av klassebilder fra Vålerenga skole - samt et anelig utvalg fotos av pikekorets medlemmer. Her var det mange som kjente igjen seg selv og klassekamerater - minnene strømmet på og kommentarene var mange.

Hovedtemaet på årets utstilling var bydelens gater og veier. Med kart, bilder og skriftlig informasjon fikk vi kjennskap til bakgrunnen for de enkelte gatenavn og deres historie.

Vålerengas historie for øvrig ble godt presentert ved alle de flotte bildene fra eldre tid og framover. Historielaget har skaffet seg kopier av gamle postkort og avfotografert private bilder - og har med dette utvidet samlingen betraktelig.

Det var mye nytt å se, men også en god del av de gamle kjente bildene fikk sin plass på utstillingen. Som tidligere år var det en egen stand om idretten på Vålerenga gjennom tidene. VIF og Jordal I.F. - fotball, bandy, ishockey og håndball - bilder, plakater og omtaler, her kunne mange kjenne seg igjen.

For første gang presentertes «Hekta på slekta» - en egen stand hvor de som var interessert i slektsforskning kunne få nyttig informasjon.

Fotoutstillingen 2000 Sports-kroken

De besøkende tok seg god tid til å studere bilder, men tok seg også tid til en kopp kaffe og vafler. Fotoalbum var utlagt på bordene, og folk hadde anledning til å bestille de bildene de ønsket.

Vålerenga Historielag takker alle frammøtte for interessen og minner samtidig om at historielaget har medlemsmøter med aktuelle temaer flere ganger årlig.

Björg Staal
ref.

Medlemsmøte 20. November 2000

Nærmere 50 personer var møtt fram for å høre forfatter og leder av Pilegrimskontoret - **Eivind Luthen**. Hovedemnet for Luthens foredrag var:

Pilegrimsveien Oslo - Hamar, en pilegrimsvei for vår til, men han kom også inn på den eldre pilegrimstradisjon i inn-og utland og på dagens pilegrims-renaissance.

Vi fikk oppleve en meget opplagt og inspirerende foredragsholder som ledsaget av lysbilder tok forsamlingen med på en «historisk pilegrimsreise». Pilegrimenes mål var å øve avlat for sine synder, forsake det gode liv og gå den lange og ofte farefulle veien til en helligdom hvor man kunne få tilgivelse for sine synder.

Vi har hørt om Jerusalem og Santiago de Compostela i Spania som mål for pilegrimene, men også i vårt eget land var pilegrimsvandring vanlig. Folk kom langveisfra for å besøke Hellig Olavs grav i Nidaros. Ennå er Hellig Olav en kultfigur for pilegrimer og pilegrimsvandring blir mer og mer vanlig også i Norge. I middelalderen kom folk til Gamlebyen, til Mariakirken og St. Halvardskatedralen, derfra gikk veien videre opp St. Halvardsgate og Strømsveien, gjennom Groruddalen og nordover.

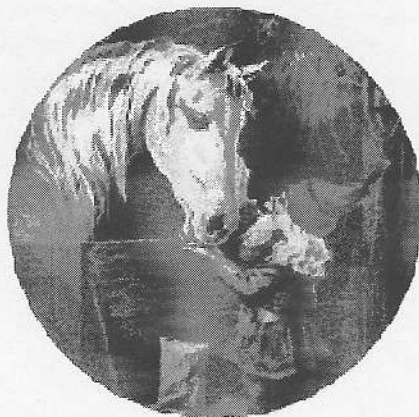
Langs pilegrimsveiene kan en fremdeles støte på steder som var ansett som hellige, og Luthen er en brennende foregangsmann i arbeidet med å verne det som er mulig, samt opparbeide pilegrimsveien fra Oslo til Hamar.

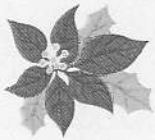
Hvem var det som la ut på en pilegrimsvandring som kanskje kunne ta flere år?

Sannsynligvis var det folk som kunne forlate hjem og familie uten at de led noen nød. Hva så med den fatige, men troende - hva gjorde han. Jo, i mange kirker var det malt eller murt en labyrint i gulvet som en kunne krabbe rundt i og på den måten oppnå avlat.

Etter foredraget var det salg av bøker og norske pilegrimssmykker laget i moderne tid, og Vålerengas beste vafler fikk som vanlig "ben å gå på"!

Björg Staal

Et organ for
Vålerenga Historielag

Vålerenga Historielag
Hedmarksgata 2
0658 Oslo
E-mail: vaalerenga.histlag@c2i.net

Møte kalender

Medlemsmøter 1. halvår 2001

29. Januar 2001 Medl.møte
5. Mars 2001 Årsmøte
2. April 2001 Medl.møte
11. Juni 2001 Bydelsvandring

Alle møter holdes i Bydelshuset,
Hedmarksgata 2

VELKOMMEN!

Styret og arbeidsgrupper i Vålerenga Historielag

Leder:	Even Haugseth
Nestleder:	Bjørn Arild Gjerdalen
Kasserer:	Bjørn Granlund
Sekretær:	Björg Staal
Styremedlem:	Laila Normann
Varamedlem:	Arne Mustad Sørensen
Varamedlem:	Unni Granlund

Vi ønsker alle våre medlemmer
en riktig god jul og et godt nytt år!

Arbeidsgrupper i historielaget:

Utgivelse av bildekalender:

Kontakt: Even Haugseth tlf. 22 57 01 66

Fotogruppe – fotografering, innsamling og
avfotografering av bilder:

Kontakt: Bjørn Granlund tlf. 22 68 34 05

Idrettsgruppe – prosjekt om bydelens idrettsmiljø

Kontakt: Bjørn Arild Gjerdalen tlf 90 91 92 50

Intervjugruppe – intervju interessante mennesker

Kontakt: Björg Staal tlf. 22 61 40 33

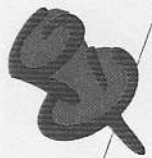
Medlemsavisa vår

Kontakt: Laila Normann tlf. 22 67 46 75

Vålerenga Historielag på internett:

vaalerenga.histlag@c2i.net

<http://home.c2i.net/vaalhist>

Dette nummeret av Mer Gammelt enn Nytt er
gitt ut med støtte fra
Bjørn Kolsrud Transport
og
Bjørn Ringstads Antikvariat i Oslo

